

krat sreča), predvsem mlajše otroke pa zanima še marsikaj drugega, za njih je še veliko neznanega, zato se kar vrstijo vprašanja, kot so: kaj pa je to, zakaj, kaj delamo s tem, kako delamo, kaj bo potem...

Avtorjeva pripoved pa ne ostane le na nivoju spoznavanja predmetov. Iste vsebine (slike in besede) mu služijo tudi za oblikovanje zanimivih igric (miselnih nalog, ki pa jih otrok doživlja kot igrice), ko na primer otrok ugotavlja, kaj sodi skupaj in zakaj (enojne in dvojne povezave), kateri so pripomočki, ki jih uporabljamo za različna opravila, igrice, ko otrok ugotavlja, kaj se je zgodilo prej in kaj kasneje (časovno zaporedje), ali na primer prepozna oblike, barve, se orientira v prostoru in podobno. Ko se otrok preizkuša ob tovrstnih »problemih«, se navaja na samostojno sklepanje, iskanje logičnih ali drugačnih povezav, sam lahko poišče različne rešitve, preizkuša na različne načine, še sam kaj doda ali kako drugače razmišlja — vse to pa ga vodi k oblikovanju novih pojmov in predstav v pravem pomenu besede, ki so več kot le specifične izkušnje, vezane na določene predmete in situacije.

Na vseh straneh slikanice je slika tista, ki pripoveduje, vendar so za otroka privlačne in nasičene slike primerno gradivo za vzpodbujanje govornega razvoja. Ne le da otrok bogati besedni zaklad, ko osvoji nove nazive za predmete, pojme, svoje misli skuša tudi oblikovati v stavke in širše logične celote. Tu je zopet razlika med mlajšim in starejšim otrokom, zakaj 5-6 letni otrok bo svojo pripoved obogatil z elementi domišljije, lastnimi izkušnjami in željami, starejši otrok pa bo skušal vse bolj verno slediti le tistemu, kar prikazuje slika.

V izobraževalni slikanici *Nejčev prvi leksikon*, v kateri je vsebina bolj vsakdanja kot v večini slikanic (na primer izrazito pravljlična bitja), se je avtor uspešno približal otroku, malemu, radovednemu otroku, ki že išče odgovore na svoja številna vprašanja in ki raziskuje predvsem svet okoli sebe. Vendar pa to še ni odrasla, znanja željna oseba, ampak otrok, ki se »učí« v igri in z igro, otrok, ki mu slika pomaga stopati v svet kulture — in temu je avtor zvesto sledil.

Ljubica Marjanovič Umek

PRI NAS IN OKOLI NAS

Leopold Suhodolčan: Pri nas in okoli nas. Ilustr. Marjanca Jemec-Božič. Ljubljana, Borec 1981.

V izobraževalni slikanici *Pri nas in okoli nas* je 22 kratkih zgodbic. Vsaka zgodbica popelje mladega bralca v bližnje ali v bolj oddaljeno okolje in ga seznanja s specifičnostmi tega okolja (fizične izkušnje in druž-

beni odnosi med otroki in med odraslimi in otroki). Sledijo si vsebine, med katerimi so nekatere manj zahtevne, otrokom bolj vsakdanje, kot na primer *Kako živimo?* V veleblagovnici, *Stričeva kmetija...*, spet druge pa so bolj zahtevne, bolj oddaljene od otrokovih vsakodnevnih izkušenj, kot na primer *V prista-*

nišču, V hidroelektrarni, V koncertni dvorani...

Glavna junaka vseh zgodbic sta deklica Barbara in deček Andrej, ki sta, tako kot večina njihovih vrstnikov, vselej in povsod razigrana, včasih malo nagajiva, predvsem pa neskončno radovedna.

V slikanici *Pri nas in okoli nas* prevladuje slika kot vizualni medij, in sicer dinamična slika z vrsto podrobnosti, ki pa ne zabrišejo celote. Sliko spremlja (le toliko, kot je nujno potrebno) lahkoten tekst z vrsto veselih, vsakdanjih dialogov med otroki, v katere pa avtor spretno vpleta specifične izraze za bolj nevsakdanje predmete, stroje, dejavnosti, pojme...

Knjižica *Pri nas in okoli nas* je slikanica, ki pa izjemoma ni namenjena najmlajšim, torej predšolskim otrokom, temveč mlajšim šolarjem, ki se bodo ob prebiranju slikanice prijetno zabavali in se istočasno tudi marsikaj novega naučili (doma, ali pa jo bodo vključili v svoje vzgojno-izobraževalno delo učitelji v šoli).

Tudi pri nas je vse preveč zakoreninjeno mišljenje, da je slikanica namenjena predšolskim otrokom in torej primerna le za predšolske otroke, ki še ne znajo brati, zato naj posebej poudarimo nekaj misli, ki s strokovnega vidika govore v prid slikanici tudi v začetnem šolskem obdobju.

Slika kot vizualni medij ima svoje prednosti pri posredovanju vzgojno-izobraževalnih vsebin pri otrocih na prehodu iz predoperativne stopnje na konkretno-operativno stopnjo, torej pri otrocih starih približno 6,6 do 8 let, ker prav slika v ve-

liki meri ustreza takratnemu načinu otrokove notranje reprezentacije realnosti. Slika predstavlja simbolično reprezentacijo realnosti, s pomočjo katere pa si otrok lahko predstavlja tudi stvari, za katere nima neposrednih izkušenj (na primer v omejenih slikanici različne stroje, delo v hidroelektrarni, delo v televizijskem studiju...), ali pa še dopolnjuje in izpopolnjuje že obstoječo notranjo reprezentacijo realnosti (na primer zgodba, ki govori o obisku pri zobozdravniku, ali v pristanišču...).

Naslednja pomembna vloga slik (ilustracij) pa je pri razvoju govorne komunikacije. Ilustracije v slikanici *Pri nas in okoli nas* omogočajo otroku dve fazi, ki si sicer razvojno sledita. O prvi fazi govorimo tedaj, ko otrok prepozna elemente na slikah in jih poimenuje, o drugi fazi pa tedaj, ko otrok ne »čita« le sliko oziroma to, kar vidi na sliki, ampak spozna tudi odnose in povezave med predmeti, ljudmi in te odnose izrazi z besedami ter tako spremeni statično sliko v aktivno dogajanje.

Vse vsebine v slikanici *Pri nas in okoli nas* so slikovno in tekstovno bogate, natančne, privlačne za mlajše šolarje, pogrešamo le nekaj. Menimo, da bi bilo zanimivo med številne pogovore in prikazane situacije vplesti še več tako imenovanih konfliktnih situacij, ob katerih bi mladi bralec razmišljal, ali je tako ravnanje pravilno ali ne, kako pa bi ravnal on sam, saj bi bilo tako vsakdanje življenje, v katerem se srečamo z vrsto socialnih norm in moralnih vrednot, še bolj celovito prikazano.

Ljubica Marjanovič Umek